

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat Marten Koersen centraal.

Koersen kwam in juni 1947 op in Utrecht. Later ging hij naar Scheveningen, waar hij in de Alexanderkazerne werd opgeleid tot chauffeur/monteur. Met de Volendam vertrok hij op 28 februari 1948 naar Indië, een onvergetelijke reis voor de jonge soldaat. "We werden zaterdagmorgen om 3 uur gewekt. Van Scheveningen marcheerden we naar het NS-station in Den Haag. In de Laan van Meerdervoort hingen moeders en dochters uit de ramen, die ons wat toeriepen: Jan, Henk, Piet, Klaas, zal je voorzichtig zijn? Zal je goed op jezelf passen? We willen je graag terug zien." Volgens Koersen was de inscheping in Rotterdam zo goed geregeld, dat menig Montessorischool er jaloers op zou worden, zo braaf en ordelijk verliep alles. Om 18.00 uur voeren ze in het donker de Nieuwe Waterweg af en het laatste wat ze zagen van Holland waren de verdwijnende lichten aan bakboord. Na weken varen kwamen ze bij een eilandje aan de noordpunt van Sumatra. Het eerste echte stukje Indië, waar de soldaten van boord mochten om te passagieren. "We konden ons daar verlustigen aan de uitbundige weelde van de tropische natuur", zegt Koersen. En daar op Sabang konden ze voor het eerst het aan boord geleerde Maleis in praktijk brengen. Ze spraken niet meer van bananen, pinda's en kokosnoten maar van pisangs, katjangs en kelapa's. Van Sabang was het nog 1000 mijl varen naar Priok. Door de Straat van Malakka, via Banka en Billiton werd op 1 april het einddoel bereikt. De manschappen werden gestationeerd in Buitenzorg, het huidige Bogor. Koersen kwam daar als monteur/ordonnans te werken bij de Verbindingsstroepen, een riskant baantje. Dagelijks werd de gevaarlijke route over 'De Grote Postweg' afgelegd, een weg met grote haarspeldbochten van de Poentjak naar Bandung. Om beurten moesten de soldaten mee als bewaker of reservechauffeur. De eerste keer dat ze een beschieting meemaakten dachten ze dat er krekels in de bomen zaten. Soms was het in de natuur ademloos stil, dan broeide er wat, een toestand die ervoor zorgde dat de mannen erg gespannen waren. Je moest steeds op je hoede zijn. Kinderen laten een vlieger op langs de weg: was het spel, of een signaal voor de peloppers? En die man in hun kampement, die een tijdje als koelie voor hen had gewerkt, die was zo dom, zo dom, kende geen woord Maleis, alleen Soendanees. Achteraf bleek dat hij in Leiden gestudeerd had en Dr. voor zijn naam mocht zetten. Spionnen? "Pas op", zei hun commandant toen ze een baboe kregen, "kijk uit wat je zegt, want ze is eigenlijk onderwijzeres en spreekt uitstekend Nederlands." Het rijden was niet eenvoudig, weet Marten nog, want wat moet je doen als in een bocht een Javaanse boer loopt met wel 30 karbouwen. Een ongeluk zit in een klein hoekje. Koersen is er zelf steeds goed vanaf gekomen, maar twee soldaten van zijn onderdeel zijn bij een ongeval omgekomen. Na tweeënhalf jaar Indië kon de terugreis naar Nederland worden gemaakt, met 2.000 man op de Zuiderkruis. Op 9 juni 1950 kon weer voet aan wal gezet worden. Een hele ervaring rijker, maar wel met de vraag in het achterhoofd of het allemaal de moeite waard was geweest.